Nació històrica, consciència política i cens del poble català

1. La nació com a realitat històrica

Una nació no és, en el seu origen més profund, una simple construcció administrativa, ni una decisió jurídica de l'Estat, ni una suma accidental d'individus reunits en un territori. Una nació és una **comunitat humana històricament assentada**, una població que ha nascut, viscut, treballat, estimat, mort i s'ha reproduït durant generacions en un mateix espai, fins a convertir aquell territori en una forma de continuïtat pròpia.

Aquesta continuïtat no és només material. No consisteix únicament en el fet que unes persones hagin ocupat un territori durant molt de temps, sinó que aquestes persones s'hi han anat transformant històricament i, alhora, han anat transformant el territori. La nació no és només ocupació d'un espai: és **impregnació històrica del territori**. És una cultura escrita i inscrita en assentaments, cases, camps, camins, esglésies, cementiris, monuments, arxius, topònims, institucions, ciutats i paisatges treballats.

Una nació apareix quan la presència humana deixa de ser pur trànsit o mera ocupació i es converteix en sedimentació. El poble no només viu en un lloc: hi deixa petjada, hi acumula memòria, hi ordena el treball, hi desenvolupa formes estables d'agricultura, hi crea dret, hi escriu, hi construeix, hi enterra els morts i hi projecta el futur dels fills.

En aquest sentit, una nació pot entendre's com una **ètnia territorialitzada històricament**: no una raça, ni una pura biologia, sinó una població humana que, per sedimentació històrica, ha generat una cultura pròpia en un lloc propi. Pot tenir manifestacions lingüístiques, culturals, jurídiques, religioses, artístiques, demogràfiques i fins i tot genètiques en un sentit ampli de continuïtat poblacional. Però el fonament de la nació no és la genètica aïllada, sinó la **continuïtat viva d'un poble en una terra**.

La nació és, per tant, una realitat anterior a moltes formes polítiques modernes. Abans que hi hagi constitucions, partits, censos electorals o Estats contemporanis, pot existir ja una nació com a realitat històrica, amb una cultura escrita i situada, amb agricultura desenvolupada, amb assentaments estables i amb una memòria acumulada en el territori.

Un poble esdevé nació quan ha durat prou en un lloc per convertir el temps en cultura. I és precisament aquesta cultura escrita i situada, aquesta agricultura

desenvolupada, aquesta monumentalitat i aquesta impregnació territorial allò que diferencia una nació d'una tribu qualsevol. No en el sentit d'una superioritat moral absoluta, sinó en el sentit d'un grau de sedimentació històrica, territorial, institucional i cultural molt més dens.

2. La nació com a continuïtat de vida cultural

La nació no és només memòria del passat. És també transmissió. Una nació viu mentre transmet. Transmet llengua, noms, vincles, formes de relació, maneres de treballar, d'organitzar-se, de celebrar, de patir, de recordar i d'esperar.

Una comunitat pot tenir monuments, documents antics i restes arqueològiques, però això no basta per fer-la una nació viva. Una nació viva necessita continuïtat humana i continuïtat cultural. Necessita que hi hagi una cadena entre generacions: pares, fills, avis, nets, mestres, veïns, pobles, barris, oficis, cançons, paraules, rituals i institucions que mantinguin o renovin la consciència d'un "nosaltres".

Aquesta continuïtat no és només biològica, però tampoc és purament ideològica. És una continuïtat de vida cultural. La nació continua existint quan les generacions successives no només descendeixen de les anteriors, sinó que reben, recreen i transmeten una forma de vida. Una nació no és només sang, però tampoc és només opinió. És una continuïtat històrica de població, llengua, cultura, territori, memòria i institucions.

Per això una nació no és únicament un passat gloriós. És una forma de continuïtat que s'ha de reproduir. Quan es trenca la transmissió, la nació pot esdevenir record, folklore, objecte d'estudi o patrimoni museístic, però deixa progressivament de ser una realitat històrica activa.

La nació, doncs, és una continuïtat que pot morir. No té garantida la supervivència pel sol fet d'haver existit. Pot desaparèixer per conquesta, substitució lingüística, colonització demogràfica, assimilació cultural, repressió política, dissolució econòmica, fragmentació interna o pèrdua de consciència. Una nació que no defensa les condicions de la seva continuïtat pot acabar convertida en una ombra de si mateixa.

3. La nació inconscient i la nació conscient

Una nació pot existir durant molt de temps sense formular-se explícitament com a subjecte polític. Pot viure com a comunitat històrica, com a poble, com a llengua, com a cultura, com a hàbit col·lectiu, sense haver elaborat encara una teoria moderna de si mateixa.

Això seria la **nació històrica**: la nació que existeix perquè ha durat, perquè ha arrelat, perquè ha generat una forma pròpia de vida i perquè ha inscrit aquesta vida en el territori.

Però arriba un moment en què una nació pot reconèixer-se a si mateixa. Aquest reconeixement és un pas decisiu. La nació deixa de ser només una continuïtat heretada i es converteix en una consciència. Ja no és només "allò que som perquè venim d'on venim", sinó també allò que som perquè tenim consciència, cultura escrita, cultura monumental i memòria situada.

Aquesta és la **nació conscient**. Una nació conscient ja no viu només per inèrcia històrica: recupera, interpreta i reactiva la seva pròpia continuïtat. Es pensa, es defineix, es defensa, es representa i es projecta. Converteix la seva memòria en argument, la seva llengua en dret, la seva cultura en patrimoni viu i la seva continuïtat en voluntat.

La nació històrica és durada i existència persistent, encara que pugui ser passiva.

La nació conscient és memòria de si mateixa i activació d'aquesta memòria. Això implica una relació activa i productiva.

La nació política és voluntat de continuar, i aquesta voluntat implica capacitat reactiva i proactiva: reactiva per defensar-se davant allò que l'amenaça, i proactiva per construir les condicions futures de la seva permanència.

4. La nació política

Quan una nació es reconeix com a subjecte col·lectiu, pot començar a actuar políticament. Aquesta acció pot adoptar formes diverses. La més coneguda és l'Estat propi: la nació que es dota d'un Estat i es converteix en nació-estat. Però aquesta no és l'única forma possible.

Una nació pot expressar-se políticament a través d'un Estat sobirà, però també mitjançant formes d'autogovern, institucions pròpies, dret propi, representació cultural, comunitats organitzades, estructures diaspòriques o moviments de reconstrucció nacional. L'Estat nacional ideal és una forma potentíssima de protecció nacional, però no és l'única manera d'existir políticament.

De fet, hi ha nacions que han existit sense Estat durant llargs períodes. El cas jueu n'és un exemple fonamental: una nació que va mantenir consciència de si mateixa, memòria, religió, genealogia, cultura i esperança de retorn durant segles de dispersió. Això mostra que l'Estat no crea necessàriament la nació. Sovint és la nació la que precedeix l'Estat, el reclama, el perd, el reconstrueix o l'espera.

Una nació pot, per tant, existir abans de l'Estat, sense Estat o fins i tot contra un Estat que la nega. El que defineix la nació no és simplement tenir institucions estatals, sinó mantenir una continuïtat històrica i una consciència col·lectiva suficient per voler perseverar i per determinar la seva situació present i futura.

5. El dret de perseverança nacional

Quan una nació esdevé conscient políticament, apareix una qüestió fonamental: la del seu dret a continuar existint.

Una nació no pot ser reduïda a una simple agregació d'individus intercanviables. Si una nació és una continuïtat històrica, cultural, lingüística i humana, aleshores la seva desaparició no és un simple canvi sociològic neutre. És la pèrdua d'una forma singular d'existència humana.

Per això una nació conscient pot reclamar el dret a protegir les condicions de la seva continuïtat: la llengua, l'escola, la transmissió cultural, la prosperitat material, el territori, la memòria, les institucions, la reproducció social, els símbols i la capacitat d'integrar políticament aquells que s'incorporen lleialment al seu projecte col·lectiu.

Aquesta defensa no ha de confondre's necessàriament amb la negació dels drets individuals. La qüestió és una altra: si només es reconeixen drets individuals i no es reconeix cap dret col·lectiu dels pobles històrics, les nacions sense Estat o les nacions subordinades queden exposades a processos de substitució, absorció o dissolució sense instruments legítims de defensa.

La nació conscient ha de poder distingir entre integració i substitució, entre convivència i colonització, entre obertura i dissolució, entre incorporació lleial i ingerència externa. Una comunitat nacional viva pot obrir-se a nous membres, però no pot convertir aquesta obertura en el mecanisme de la seva pròpia desaparició.

6. De la nació liberal a la nació autoconscient

Durant molt de temps, moltes nacions modernes s'han definit d'una manera liberal, cívica o administrativa. Han preferit presentar-se com a comunitats obertes, basades en la ciutadania, la residència o l'adhesió formal a unes institucions. Aquesta definició ha tingut avantatges: ha evitat formes tancades de nacionalisme biològic i ha permès integrar persones d'orígens diversos.

Però també ha tingut un risc: ha fet que moltes nacions deixessin de parlar clarament de la seva pròpia continuïtat històrica. En alguns casos, el discurs cívic ha servit per protegir la nació dominant, que ja tenia Estat, exèrcit, escola, mercat, administració i llengua oficial. Però per a les nacions subordinades, aquest mateix discurs pot convertir-se en una trampa: si la nació feble deixa de definir-se com a nació històrica, mentre l'Estat fort continua imposant la seva llengua, la seva cultura i la seva demografia política, el resultat no és neutralitat, sinó substitució.

Per això cal recuperar una idea més completa de nació: una idea que no sigui purament racial ni purament administrativa; que no redueixi la nació a sang, però tampoc a paperassa estatal; que reconegui la importància de la història, la cultura, la llengua, la continuïtat demogràfica, la consciència política i la lleialtat.

La nació autoconscient no diu simplement: “tothom que resideix aquí és automàticament part del nostre subjecte nacional”. Tampoc diu: “només qui prové genealògicament del nucli antic pot formar-ne part”. Diu una cosa més complexa: la nació té una realitat històrica, però també pot tenir una visió política; té un nucli cultural de lligam ancestral amb el territori, però també pot tenir una perifèria lleial; té una memòria heretada, però també pot tenir una voluntat compartida de futur.

7. El cas català: nació històrica i nació política

El poble català pot ser entès des d’aquesta doble dimensió.

D’una banda, Catalunya és una nació històrica: una comunitat humana assentada en un territori, amb llengua pròpia, dret propi, institucions històriques, cultura pròpia, memòria col·lectiva i continuïtat social. No és una simple regió administrativa ni una invenció recent. És una realitat sedimentada durant segles.

D’altra banda, Catalunya és també una nació que necessita reconèixer-se políticament. La nació catalana no pot limitar-se a ser una memòria cultural, una llengua familiar o una tradició literària. Si vol continuar existint com a nació viva, ha d’esdevenir subjecte polític: ha de saber qui és, què vol preservar, com vol integrar, contra què s’ha de defensar i quin futur vol construir. I no pot esperar que l’Estat català sigui una realitat per actuar reactivament i proactivament.

Aquí apareix la qüestió del **cens del poble català**.

8. El cens com a instrument de consciència nacional

Un cens nacional no és només una llista. És una forma de reconeixement. Serveix per respondre una pregunta fonamental: qui forma part del subjecte col·lectiu?

Però aquesta pregunta pot tenir respostes diferents segons el nivell que es vulgui definir. No és el mateix un cens ancestral, un cens cultural o d’origen històric que un cens polític. No és el mateix identificar el nucli genealògic d’una nació, identificar la seva pertinença cultural efectiva o identificar el conjunt de persones que poden participar lleialment en el seu projecte polític de continuïtat.

Per això cal distingir clarament entre:

1. **El cens ancestral del poble català**.
2. **El cens cultural del poble català**.
3. **El cens polític del poble català**.

Aquesta distinció és essencial perquè evita dos errors oposats: d’una banda, dissoldre la nació catalana en una mera població resident; de l’altra, tancar-la fins al punt d’impedir qualsevol incorporació política real de persones que, sense formar part del nucli originari, han assumit la causa catalana com a pròpia.

9. El cens ancestral català

El cens ancestral català identifica el nivell més profund i originari de la continuïtat del poble català: la relació de descendència, de lligam familiar, de reproducció històrica i d'arrel territorial. No es tracta d'una doctrina racial, ni d'una reducció biològica de la nació, sinó del reconeixement que els pobles històrics no són simples idees abstractes, sinó continuïtats humanes reals.

Una nació històrica té famílies, llinatges, genealogies, cognoms, pobles, cases, cementiris, memòries locals i formes de parentiu acumulades al llarg del temps. Té una certa continuïtat de sang i una certa continuïtat genètica en un sentit ampli, no com a criteri absolut de valor, sinó com a rastre material de la seva permanència en el territori.

El cens ancestral, per tant, no hauria de ser entès com una eina d'exclusió moral, sinó com una eina de reconeixement de l'arrel. Permet identificar el nucli humà que ve històricament del poble català, la continuïtat originària que ha mantingut la llengua, la terra, les institucions, els costums i la memòria del país al llarg de les generacions.

Aquest nivell és important perquè tota nació històrica té una dimensió de continuïtat humana concreta. Si s'esborra completament aquesta dimensió, la nació es converteix en una abstracció purament voluntarista o administrativa. Però el cens ancestral, per si sol, tampoc no resol tota la qüestió nacional, perquè la nació no és només origen: també és cultura viva i projecte polític.

10. El cens cultural català

El cens cultural català identifica el nucli cultural de la nació catalana: aquells que formen part de la continuïtat lingüística, simbòlica, familiar, educativa, territorial i quotidiana del poble català. És un cens de fondària, de transmissió, de pertinença viscuda, de vinculació orgànica amb la cultura catalana.

Aquest cens pot ser més exigent que el cens polític. Pot tenir una dimensió lingüística, cultural, territorial i familiar. Pot preguntar-se qui ha rebut la llengua, qui ha estat socialitzat en el món català, qui viu dins la cultura catalana, qui forma part d'aquesta cadena de transmissió que ve de lluny.

Aquest seria el nivell que es podria vincular a una concepció més estricta, cultural o neobàrnica de la catalanitat: una idea centrada en el nucli històric del poble català, en la seva permanència, en la seva arrel i en la seva continuïtat més profunda.

Aquest cens cultural és important perquè protegeix una veritat que sovint es vol esborrar: que el poble català no és una simple opció ideològica, sinó una realitat històrica concreta. Hi ha una catalanitat heretada, transmesa, viscuda, familiar, lingüística i territorial. Negar-la seria convertir Catalunya en una abstracció sense poble.

Ara bé, el cens cultural no pot reduir-se tampoc a una competència passiva. No n'hi ha prou amb conèixer la llengua catalana; el criteri culturalment rellevant és l'ús habitual. Una llengua sabuda però no usada no garanteix continuïtat nacional. El que manté viva una cultura no és només que els individus puguin entendre-la, sinó que la facin servir com a llengua ordinària de relació, transmissió, pensament, família, escola, treball i vida pública.

Però aquest cens cultural, tot i ser necessari, no resol tota la qüestió política.

11. El cens polític català

El cens polític del poble català ha de ser més obert que el cens ancestral i que el cens cultural. No pot reduir-se únicament a l'origen, perquè la política no tracta només de la memòria, sinó també del futur. Una nació que es vol organitzar políticament necessita saber no només qui ve del seu nucli històric o qui viu plenament dins la seva cultura, sinó també qui està disposat a defensar-ne la continuïtat.

El cens polític no hauria de ser una simple còpia del padró administratiu. No tot resident forma automàticament part del subjecte nacional català. Però tampoc hauria de ser una còpia exacta del cens ancestral o del cens cultural estricte. Hi pot haver persones que no provenen del nucli històric català, però que han adoptat una lleialtat clara envers Catalunya, han après i usen habitualment la llengua, han contribuït a la seva cultura, han defensat la seva continuïtat i han acceptat formar part del seu destí col·lectiu.

Així, el cens polític català hauria de situar-se en un punt intermedi:

- més exigent que la simple residència;
- més obert que la pertinença ancestral o cultural originària;
- més polític que genealògic;
- més nacional que administratiu;
- més basat en la lleialtat que en la simple presència física.

El cens polític del poble català respondria a una pregunta diferent de la del cens ancestral i de la del cens cultural. El cens ancestral pregunta: **qui ve històricament del poble català?** El cens cultural pregunta: **qui viu efectivament dins la cultura catalana?** El cens polític pregunta: **qui pot formar part legítimament del projecte de continuïtat i defensa de Catalunya?**

El cens polític, per tant, no és només un mecanisme d'inclusió, sinó també de delimitació. Per poder incloure políticament cal també poder excloure políticament. Això no significa negar drets humans bàsics ni convertir l'origen en una condemna, sinó distingir entre pertinença nacional i simple residència, entre lleialtat i hostilitat, entre integració real i actuació contra la continuïtat catalana.

En aquest sentit, el cens polític pot entendre's com el cens original —ancestral o cultural— sotmès a ajustos. D'una banda, cal integrar els **falsos negatius**: persones que no provenen del nucli ancestral o cultural català, però que són lleials a la continuïtat catalana i s'hi incorporen realment. De l'altra, cal excloure els **falsos positius**: persones que poden tenir origen català, residència catalana o una aparença d'integració, però que actuen de manera hostil contra la continuïtat nacional catalana.

La fórmula conceptual seria aquesta:

Cens polític = cens ancestral/cultural de base + incorporació dels falsos negatius lleials − exclusió dels falsos positius hostils.

Aquesta idea permet pensar el cens polític no com una categoria rígida, sinó com una eina de defensa i reconstrucció nacional. No es tracta només de saber qui hi era originàriament, sinó de saber qui contribueix realment a continuar el poble català.

12. Arrel, cultura i aliança

La distinció pot resumir-se així:

El cens ancestral defineix l'arrel humana originària. El cens cultural defineix la vida catalana efectiva. El cens polític defineix l'aliança nacional de continuïtat.

L'arrel és allò que ve de lluny: la continuïtat familiar, territorial i genealògica del poble català. Sense arrel, la nació es dissol en una idea buida.

La cultura és allò que manté viva aquesta arrel: la llengua usada habitualment, les formes de vida, els símbols, les institucions, la memòria i la transmissió quotidiana. Sense cultura viva, l'arrel es converteix en record.

L'aliança és allò que permet construir futur: la incorporació de persones que, sense provenir necessàriament d'aquesta arrel ni participar inicialment de tota la cultura catalana, s'hi vinculen lleialment i contribueixen a la seva continuïtat. Sense aliança, la nació pot quedar reduïda a una minoria defensiva, incapaç d'organitzar políticament la seva supervivència.

Una nació necessita totes tres coses. Necessita una arrel que no s'esborri, una cultura que no deixi d'usar-se i una capacitat política d'incorporació que no la traeixi. Necessita memòria i projecte. Necessita herència i adhesió. Necessita continuïtat i decisió.

13. Contra la dissolució administrativa

Un dels grans perills per a la nació catalana és confondre el poble català amb la població administrativa de Catalunya. Aquesta confusió pot semblar democràtica o inclusiva, però en realitat pot acabar esborrant la nació històrica.

Si qualsevol persona que resideix temporalment o administrativament a Catalunya és considerada automàticament part del subjecte nacional català, aleshores la nació deixa de ser una continuïtat històrica i passa a ser una simple suma canviant d'habitants. Això pot afavorir processos de substitució, sobretot quan existeix un Estat més fort que promou una altra llengua, una altra identitat i una altra consciència nacional.

La nació catalana no pot ser reduïda al padró. El padró registra habitants. El cens nacional hauria de reconèixer origen, cultura, pertinença, lleialtat i continuïtat.

Això no significa negar drets civils o humans als residents. Significa distingir entre ciutadania administrativa i subjecte nacional. Una persona pot tenir drets individuals, laborals, socials o civils sense formar part necessàriament del subjecte polític nacional català. La pertinença nacional és una qüestió més profunda que la simple residència.

14. Contra el tancament absolut

Però també hi ha un perill contrari: convertir la nació en una categoria completament tancada, incapaç d'incorporar persones que realment s'han vinculat a Catalunya. Això faria de la nació una relíquia defensiva, més preocupada per conservar una puresa impossible que per construir una continuïtat viable.

Una nació viva no és una peça de museu. Una nació viva pot integrar. Però integrar no vol dir dissoldre's. Integrar vol dir incorporar algú a una continuïtat que ja existeix. Qui s'integra no substitueix el poble receptor, sinó que entra en la seva història, n'assumeix la llengua, en respecta la memòria i contribueix a la seva continuïtat.

El cens polític hauria de permetre aquesta incorporació. Hauria de reconèixer aquells que, vinguts d'altres orígens, no actuen com a agents de substitució, sinó com a participants lleials en la reconstrucció nacional catalana.

Per això el criteri no pot ser només l'origen. També ha de ser la posició política i cultural davant la continuïtat catalana.

15. El criteri de lleialtat nacional: inclusió i exclusió

El cens polític del poble català hauria de basar-se en una idea central: la **lleialtat nacional catalana**.

Aquesta lleialtat no significa adhesió cega a un partit, ni uniformitat ideològica, ni submissió a una doctrina concreta. Significa reconèixer Catalunya com a nació històrica i assumir que la seva continuïtat té valor polític. Significa no treballar per la seva dissolució. Significa respectar i promoure la llengua catalana, acceptar la memòria pròpia del país, reconèixer el dret del poble català a decidir el seu futur i contribuir a la seva permanència.

Aquesta lleialtat pot expressar-se de moltes maneres: aprenent i usant habitualment el català, participant en institucions catalanes, defensant l'autogovern o la sobirania, respectant la cultura pròpia, educant els fills en la llengua i la memòria del país, o simplement assumint que Catalunya no és una província indiferenciada, sinó una nació amb dret a continuar existint.

Però la lleialtat nacional també implica una dimensió negativa: la possibilitat d'excloure del cens polític aquells que actuen de manera persistent contra la continuïtat catalana. Cap comunitat política pot sobreviure si està obligada a reconèixer com a part del seu subjecte nacional aquells que treballen activament per dissoldre-la, substituir-la o subordinar-la.

Aquesta exclusió no ha de ser entesa necessàriament com una expulsió física ni com una negació de drets bàsics, sinó com una exclusió del reconeixement polític nacional. En termes moderns, seria una forma de desadscripció del subjecte nacional català: una manera de dir que no tota residència, ni tot origen, ni tota presència administrativa equivalen automàticament a pertinença política nacional.

En aquest punt, pot recuperar-se la idea antiga de l'ostracisme grec com a referència política. L'ostracisme expressava que una comunitat podia separar temporalment aquells que considerava perillosos per a la seva continuïtat política. En una formulació contemporània, aquesta idea no hauria de traduir-se necessàriament en desterrament físic, sinó en la possibilitat de separar institucionalment i simbòlicament el subjecte nacional d'aquells que li són hostils.

Per incloure realment, cal poder excloure. Si la integració no té cap exigència, ni cap conseqüència davant la deslleialtat persistent, aleshores deixa de ser integració i es converteix en una opció sense cost. Una nació que no pot sancionar políticament la deslleialtat queda indefensa davant aquells que poden viure dins seu sense assumir cap obligació envers la seva continuïtat.

Així, el cens polític no seria un cens ètnic tancat, però tampoc un cens purament administratiu. Seria un cens de pertinença política nacional: obert als lleials, encara que no siguin originaris, i tancat als hostils, encara que tinguin origen, residència o aparença d'integració.

16. La nació catalana com a projecte de continuïtat

La qüestió de fons és que Catalunya no pot limitar-se a recordar que va ser una nació. Ha de decidir si vol continuar essent-ho.

Aquesta decisió exigeix passar de la nostàlgia a la institució, de la cultura a la política, de la memòria a l'organització. El cens del poble català pot ser una eina dins d'aquest procés: una manera de separar nivells, d'identificar l'arrel ancestral, de reconèixer la cultura viva, d'obrir una pertinença política lleial i de no confondre la nació amb una simple població administrativa.

El poble català necessita saber qui és. Però també necessita saber amb qui pot comptar. El cens ancestral respon a la pregunta per l'origen. El cens cultural respon a la pregunta per la vida catalana efectiva. El cens polític respon a la pregunta per la continuïtat política.

El cens ancestral diu: aquests són els qui venen històricament del poble català. El cens cultural diu: aquests són els qui viuen efectivament dins la cultura catalana. El cens polític diu: aquests són els qui volen continuar-lo políticament.

17. Conclusió

Una nació és una comunitat humana històricament assentada en un territori, una població que ha generat continuïtat cultural, lingüística, social i simbòlica al llarg de generacions. Aquesta nació pot existir abans de reconèixer-se políticament, però quan es reconeix a si mateixa es converteix en subjecte de voluntat: ja no només dura, sinó que vol continuar.

Aquesta consciència pot expressar-se mitjançant un Estat, mitjançant autogovern, mitjançant institucions pròpies o fins i tot mitjançant formes de persistència diaspòrica. El que és decisiu és que la nació adquireix consciència de la seva pròpia continuïtat i del perill de perdre-la.

En el cas català, aquesta teoria porta a distingir entre cens ancestral o genealògic, cens cultural i cens polític. El cens ancestral identifica la continuïtat d'origen del poble català. El cens cultural identifica la pertinença cultural efectiva. El cens polític identifica la lleialtat activa al projecte de continuïtat catalana.

Aquesta distinció permet evitar tant la dissolució administrativa com el tancament estèril. Catalunya no pot ser reduïda a qualsevol població resident, però tampoc ha de negar la incorporació d'aquells que, sense provenir originàriament del seu nucli històric, han decidit vincular-se al seu futur.

La nació necessita arrel per no desaparèixer. Necessita cultura viva per no fossilitzar-se. Necessita consciència per reconèixer-se. Necessita política per defensar-se. I necessita un cens polític per saber qui participa realment en la seva continuïtat.

Es podría formular d'aquesta manera: **Cens polític català = cens ancestral/cultural de base + incorporació dels falsos negatius lleials – exclusió dels falsos positius hostils.**

I encara més sintèticament:

Cens polític = arrel + lleialtat incorporada – hostilitat interna.

En definitiva, el cens ancestral defineix qui ve històricament del poble català. El cens cultural defineix qui està efectivament en el poble català. El cens polític defineix qui està disposat a continuar-lo. Una nació viva necessita totes aquestes dimensions: la

fidelitat a la seva història, l'ús viu de la seva cultura i la capacitat d'organitzar políticament el seu futur.